

Sverige med somaliska ögon

Bile Hashis har skrivit fyra romaner på somaliska. Ofta skildrar han kvinnors liv i könsdiskriminerande miljöer. Den senaste boken handlar om hur invandrare, trots bristande bevisning, oftare än svenskar blir fällda för brott. Den finns nu på svenska.

Vi möts på Centralstationen i Göteborg. Ljudet av folk i full rusning fyller den rymliga stationsbyggnaden. I taket sitter några duvor nyfiket spejande. Lika betraktande är den afrikanska mannen som står och bläddrar bland böckerna på Pocketshop. Vi hälsar och går in på fiket mitt emot bokaffären och Bile Hashi tar en kopp kaffe med fyra sockerbitar. Med ett leende på läpparna lägger han in en pris snus under läppen.

Bile Hashi kom till Sverige som 16-åring. Idag är han 33 år och förutom författarskapet samt pågående studier vid Göteborgs universitet är han också fyrabarnsfar.

Inspiration att skriva får han bland annat genom att gå långa skogspromenader i förortsområdet Biskopsgården där han bor. Att läsa tidningar och "tjuvlyssna" på folk på spårvagnen brukar ge honom uppslag till berättelser. Helst skriver Bile Hashis till tonerna av klassisk musik.

I flera av böckerna skildrar Bile Hashis orättvisorna i det somaliska samhället. Likaså skildrar han klyftan mellan invandrare och svenskar i Sverige.

– Det finns stora klasskillnader även i det svenska samhället. Det finns de som har det bra i Sverige, som har arbete, kan låna pengar och köpa hus och bilar, sedan finns det de som inte har arbete och inte kan få ett hur mycket de än försöker. De lever kanske i två rum och kök trots att de är sju personer.

I flera av Bile Hashis berättelser återkommer den förtryckta kvinnan som huvudperson. Han försöker i flera av sina romaner visa på den bristande jämställdheten i Somalia.

– Jag tror att jag kommer få en hel del kritik för den senaste boken. Det brukar jag nämligen få eftersom jag ständigt bryter mot olika somaliska vanor och seder när jag försöker göra kvinnan mer självständig.

Bile Hashi anser att kvinnan borde ha rätt att ifrågasätta mer och själv bestämma vilket slags liv hon vill leva. Och inte minst vem hon vill leva med.

– Det här med skilsmässor är något mycket känsligt i mitt hemland. Kvinnan tillhör enligt gamla traditioner mannen. Hon får därför inte gifta sig med vem hon

I sina böcker skildrar Bile Hashis orättvisorna i det somaliska samhället liksom klyftan mellan invandrare och svenskar i Sverige.

FOTO: OLLE PETERSSON

vill. Jag vill bryta mot dessa regler, säger Bile Hashi.

Bile Hashis senaste bok, "Förvirrad!", har översatts till svenska. Den tar upp det idag så uppmärksammade problemet med att invandrare oftare än svenskar blir fällda för brott, trots att tillräcklig bevisning kanske saknas.

Tolkjobb gav inspiration

Eftersom Bile Hashi har ett stort intresse för språk var valet av yrke lätt.

– Jag arbetade som tolk på immigrationsverket i 10 år. Jag var faktiskt en av de första somaliska tolkarna i Göteborg.

Tiden som tolk var lärorik och han utvecklades som människa.

– Som tolk fick jag hjälpa till att berätta en massa människors livshistorier. Tusen olika berättelser, varje människas levnadsöde är ju unikt. Det var under den här tiden som jag fick inspiration att börja skriva böcker.

Men han poängterar noga:

– Mina historier är mina egna verk, en kombination av hälften påhitt och hälften egna upplevelser. Hittar man på för mycket blir det mindre trovärdigt. Men samtidigt vill jag ju inte att de jag arbetat med ska känna sig utlämnade.

Det har alltid funnits en muntlig tradition mellan generationerna i Somalia men inte så mycket att läsa.

– Det finns max fem personer som skriver skönlitteratur på somaliska. Läser man böcker så gör man det på andra språk.

Först 1974 blev somaliska ett skriftspråk, innan dess använde man sig av engelska, italienska, franska eller arabiska eftersom den norra delen av Somalia hade varit koloniserat av Storbritannien och Italien.

Väl medveten om vilken viktig roll språket spelar för lyckad anpassning i samhället har Bile Hashi startat en förening som heter Sweso, där han lär somaliska ungdomar och barn att tala svenska. Ungefär ett 60-tal ungar träffas ett par gånger i veckan. Eftersom bästa sättet att lära sig ett språk är att läsa böcker kommer man tillsammans överens om vilka böcker som ska läsas. Astrid Lindgrens Pippi Långstrump är ett sådant exempel. På kvällarna kommer äldre somalier och berättar sagor från hemlandet för de unga. De betyder mycket även för dem att få dela med sig av sin historia.

Just när vi har skilts kommer jag på frågan jag glömde ställa: Hur sjutton hinner du med allt – studier, familjen, föreningen och skrivandet?

OLLE PETERSSON

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.